

Голас Рацзімы

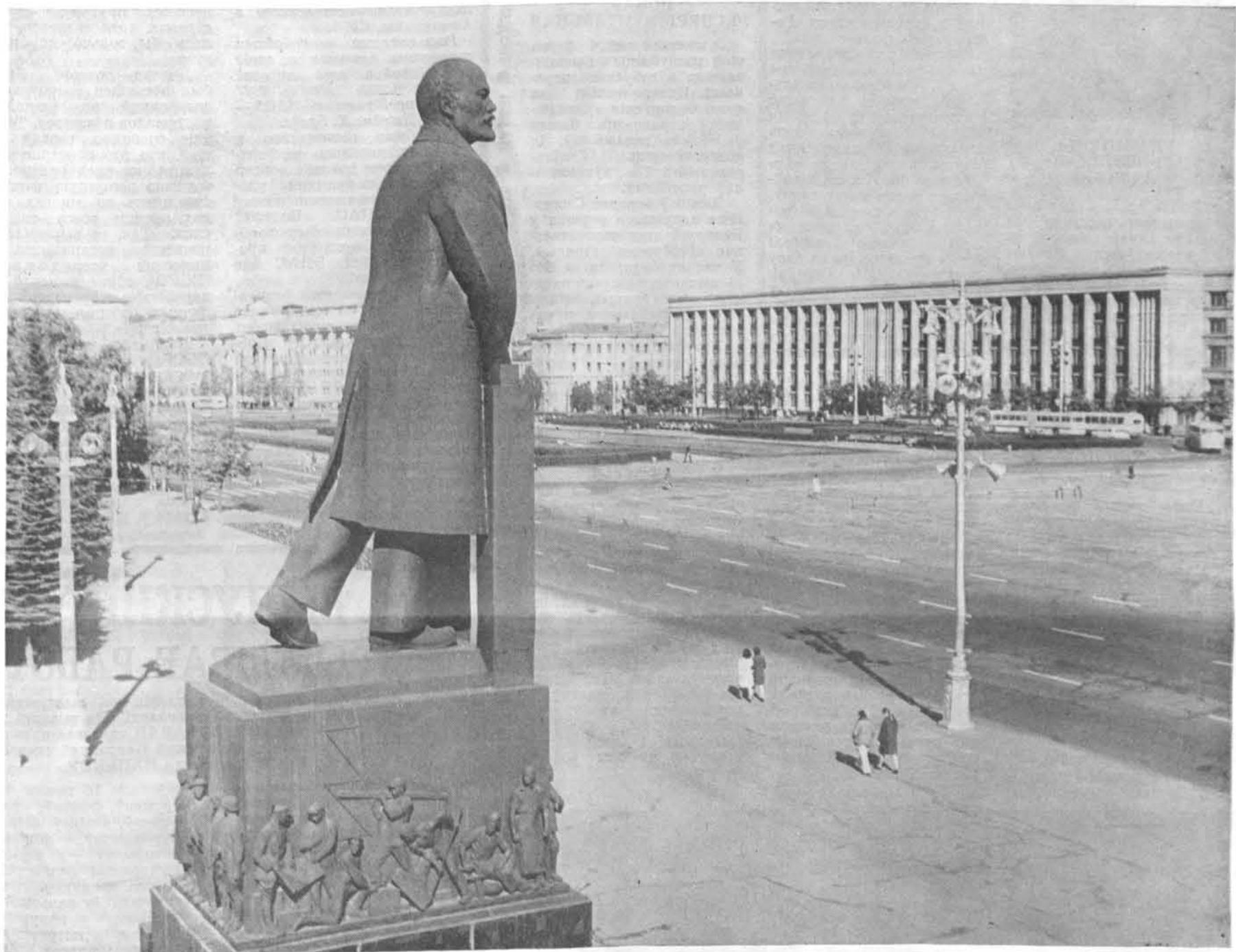
№ 28 (1392)

ЛІПЕНЬ 1975 г.

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЯХ З СУАЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ

ГОД ВЫДАННЯ 20-ТЫ

ЦАНА 2 КАП.

Мінск. Плошча Леніна.

Фота Э. ТРЫГУБОВІЧА.

БЕЛАРУСЬ У ААН

— *Калі Беларуская ССР стала членам ААН?*

— Беларуская ССР разам з 50 іншымі дзяржавамі ўдзельнічала ў канферэнцыі ў Сан-Францыска, дзе быў канчаткова распрацаваны і зацверджаны Статут ААН. Дзякуючы энергічным намаганням дэлегацыі ССР, БССР, УССР і іншых міралюбівых дзяржаў, у Ста-

туце ААН замацаваны важныя прагрэсіўныя прынцыпы і палажэнні, няўхільнае выкананне якіх усімі дзяржавамі дазволіць Арганізацыі Аб'яднаных Нацый стаць сапраўдным інструментам міру і прагрэсу народаў. Статут ААН быў падпісан, у тым ліку і прадстаўнікі Беларусі, 26 чэрвеня 1945 года. Ад імя Беларусі пад ім паставілі подпісы К. Кісялёў,

А. Жэбрак, В. Перцаў, Г. Байдакоў, Ф. Шмыгаў. Прэзідыум Вярхоўнага Савета БССР ратыфікаваў Статут ААН уступіў у сілу 24 кастрычніка 1945 года. З гэтага часу Беларуская ССР стала адным з членаў — заснавальнікаў Арганізацыі Аб'яднаных Нацый, у склад якой цяпер уваходзіць 138 краін.

— *Раскажыце, калі ласка, аб укладзе Беларускай ССР у работу ААН і аб дзейнасці дэлегацыі рэспублікі на апошняй сесіі Генеральнай Асамблеі.*

— Першай ініцыятывай Беларускай ССР у Арганізацыі Аб'яднаных Нацый было ўнясенне на разгляд I сесіі Генеральнай Асамблеі ў 1946 годзе пытання аб выдачы і пакаранні ваенных злачынцаў. Па пра-

(Заканчэнне на 5-й стар.)

САВЕЦКІ ЛАД ЖЫЦЦЯ
УРАЖВАЕ ТУРЫСТАЎ

«Наш маральны клімат»

стар. 4

ЯК БЫЎ ПРЫНЯТЫ СТАТУТ
АРГАНІЗАЦЫІ АБ'ЯДНАНЫХ НАЦЫЙ

«Записки советского дипломата»

стар. 6

БЕЛАРУСКІЯ ТАНЦЫ
У ЛАЦІНСКАЙ АМЕРЫЦЫ

«Шчаслівай дарогі!»

стар. 7

вильной печи. Излагая пред- исторично этих исследований, намеченных на июль 1975 года, доктор Бредт говорит:

— Эксперименты по обра- ботке материалов в космосе начались Советским Союзом во время полета «Союза-6» в октябре 1969 г.

В пояснение к этим сло- вам можно добавить следую- щее. В Институте электросварки Академии наук УССР под руководством академика Бориса Патона был создан аппарат «Вулкан», пред- назначенный для резки и сварки металлов в усло- виях вакуума и невесо- мости. Эту установку опробов- али на околоземной орбите Валерий Кубасов.

И вот теперь предстоит плавка различных матери- алов на орбите в полете «Сою- за» и «Аполлона». Выска- зать свое мнение о значении подобных исследований я попросил доктора Эрнста Штуллингера.

— Мы ожидаем результа- ты с нетерпением и надеме- ся, что они окажутся необы- чайно интересными,— отве- тил доктор Штуллингер.— На Земле сила тяжести обу- словливает такие явления в жидкостях и газах, как ги- дроstaticкое давлен и е, конвекция, осаждение, раз- деление смесей на составные части. Все это влияет на обра- зование сплавов, кристал- лов, на их свойства. А в не- весомости многие физические процессы должны протекать иначе. Хотя программа «Скайлэб», завершенная в 1974 году, принесла бога- тый материал, все равно мы знаем пока еще очень мало.

— Советские специалисты считают, что эксперименты в универсальной плазменной печи имеют прямое отношение к изучению возможностей со-

здавать в будущем орбиталь- ные станции чисто промыш- ленного назначения. С тем, чтобы наладить там, скажем, выращивание кристаллов ис- ключительно правильной струк- туры для полупроводниковых устройств, что послужит тол- ком для дальнейшей микроми- ниатюризации в радиоэлектронике. А что думаете Вы?

— Согласен. Центр НАСА, где я работаю, интере- суют в первую очередь именно методы производства. Правда, первые коммерче- ские эффекты мы рассчиты- ваем получить разве лишь в 80-х годах. Но и сейчас уже чувствуется благоприятное влияние проекта ЭПАС на некоторые экономические и социальные аспекты жизни США.

— Столбовой дорогой чело- века в космос советская наука считает создание долговремен- ных орбитальных станций со сменяемыми экипажами. В од- ном из своих недавних интер- вью академик Борис Петров обрисовал такую перспективу: можно полагать, что рано или поздно окажется целесооб- разным создание крупных стан- ций, монтируемых на орбите, рассчитанных на сменяемый экипаж в 10—20 человек и на срок существования до 10 лет. А в отдаленном будущем мож- но говорить о целесообраз- ности сверхкрупных многоцеле- вых орбитальных станций-баз на 50—70, даже 100 и более че- ловек. Ваше мнение?

— Я, старый инженер, не вижу здесь ничего от про- жектерства. Напротив, все вполне реально, хотя и фан- тастично на первый взгляд. Конечно, академик Петров прав, выделяя проблему це- лесообразности. Осуществле- ние столь грандиозных и до- рогостоящих проектов станет разумным, вероятно, после

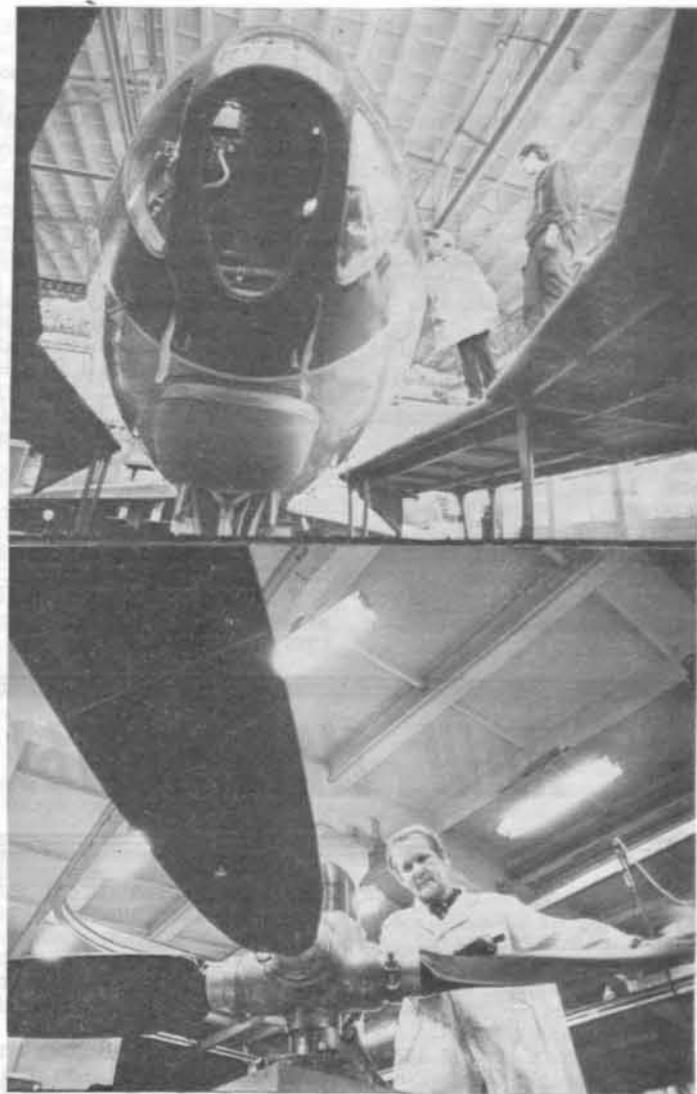
того, как будут исчерпаны возможности сравнительно небольших станций.

Что касается больших рас- ходов, то их можно было бы распределить между многи- ми странами-участницами.

— Незадолго до начала ра- боты XVIII сессии КОСПАР- 75 в СССР прошла пресс- конференция, где выступили академик Борис Петров, пред- седатель совета «Интеркос- мос», и доктор Джордж Лоу, заместитель директора НАСА. Они сообщили, что на ряде неофициальных встреч между руководством Академии наук СССР и НАСА достигну- та договоренность продолжать сотрудничество на космических орбитах и после ЭПАС. Как Вы относитесь к этой перспе- тиве?

— Лично я надеюсь, что за ЭПАС последует серия подобных совместных пред- приятий, которые выгодны обеим сторонам, да и другим странам. Основы для разви- тия сотрудничества уже за- ложены. Еще в 1971 году между НАСА и Академией наук СССР была достигнута договоренность о совместном изучении космоса в мирных целях. Затем последовало Соглашение о сотрудничестве в исследовании и использо- вании космического про- странства в мирных целях, за- ключенное между правитель- ствами США и СССР. Один из результатов — ЭПАС. Знаю я и то, что имеется до- говоренность об обмене науч- ной информацией между Ака- демией наук СССР и ЕСРО. Думаю, что не только я, но и любой из нас на Западе, кто не утратил здравомыслия, на вопрос о целесообразности дальнейшего сотрудничества ответит: о'кей, я—за.

Лев БОБРОВ.

Самалёты пяці марак атрымліваюць другую пучэўку ў неба ў цэхах Мінскага авіярамонтнага завода. Многія з іх з апа- знавальнымі знакамі брацкіх сацыялістычных краін. Калектыў завода працуе на метаду бездэфектнай здачы прадукцыі, лепшыя працаўнікі вытворчасці ўдасноены ганаровага права працаваць з асабістым кляймо. НА ЗДЫМКАХ: у зборачным цэху завода; слесар па рамонту паветраных вінтоў Рыгор ПАДАСІНАВІК.

ведныя пасады спецыяль- нымі дзяржаўнымі камісі- ямі ў планавым парадку. Права грамадзян СССР на працу запісана ў нашай Канстытуцыі.

Зараз дзяржаўныя камі- сіі ўжо завяршылі рабо- ту па персанальнаму раз- меркаванню маладых спе- цыялістаў. Кожны вы- пускнік атрымаў накіра- ванне па выбранай спецы- яльнасці. Усім ім даюцца неабмежаваныя магчы- масці прымянення атры- маных ведаў. Неўзабаве студэнты-выпускнікі зой- муць свае месцы на прад- прыемствах і будоўлях, у калгасах і саўгасах, у школах, медыцынскіх, на- вуковых і культурна-ас- ветных установах.

— Некалькі слоў аб пра- вах маладых спецыялістаў.

— Перш за ўсё, пастаў атрымання дыплама ім да- ецца месячны водпуск за кошт прадпрыемства, ку- ды яны атрымалі накіра- ванне на работу. Там яны забяспечаюцца жыллой плошчай. Выпускніку і членам яго сям'і аплачва- ецца праезд да месца ра- боты.

Для выпускнікоў усіх інстытутаў і універсітэтаў з мінулага года ўведзена гадавая стажыроўка, каб маладыя спецыялісты лепш пазнаёмліліся з ко- лам сваіх службовых аб- вязаў, атрымалі глыбо- кае ўяўленне аб спецыфі- цы абранай професіі. Ра- зам з тым, стажыроўка дае магчымасць кіраўні- кам, грамадскім органа- м прадпрыемства правя- рыць здольнасці кожна- га з іх, каб у далейшым абгрунтавана вырашыць, які ўчастак работы яму даверыць.

Як правіла, водгукі, якія мы атрымліваем з прадпрыемстваў, калгасаў і саўгасаў, сведчаць, што маладыя спецыялісты хутка асвойваюцца на вы- творчасці, актыўна ўклю- чаюцца ў жыццё працоў- ных калектываў.

ДЗЕ ЗАКІНУЦЬ НЕВАД?

Нарачанскі рыбзавод — адна з буйнейшых рыбалавецкіх гаспадарак Беларусі. Прадпрыемства выпускае пятнаццаць назваў кансерваў і дваццаць відаў вэнджанай рыбы. «Сыравіну» для вырабы гэтай прадукцыі здабываюць шэсць брыгад у 105 азёрах, якія знаходзяцца ў Мядзельскім, Пастаўскім, Глыбоцкім, Астрэвецкім і Смаргонскім раёнах.

Напярэдадні свята, Дня рыбака, які адзначаецца ў кожную другую нядзелю ліпеня, наш карэспандэнт у саставе аднаго са звеняў прыняў удзел у начным лове.

К вечару надвор'е сцішылася, і зноў выглянула вялікае жоўтае сонца.

Мы стаім на беразе, гатовыя да рабо- ты, і чакаем, калі капітан — звенявы Міхаіл Лапцік — дасць сваё «дабро» на выхад у возера. Ён яшчэ раз правярае, ці не забыліся чаго-небудзь.

— Ну, можа, зараз і выйдзем, — ціха, быццам незнарок, выказаў услых думку звенявы. — Лавіць будзем каля проці- леглага берага.

Туды і бярэ кірунак катар, які буксі- руе тры лодкі з рыбакамі. У апошній — Міхаіл Мікалаевіч. Яму ўжо 66 год. Удзельнічаў у паўстанні 1939 года суп-

раць польскіх багацеяў, якія хацелі за- валодаць возерам і пазбавіць рыбакоў сродкаў існавання. Персанальны пенсі- нер, але работу кідаць не думае, не мо- жа ўявіць сябе без любімай справы.

Звенявы — адзін з самых вопытных нарачанскіх рыбакоў. «Наш капітан нібы нарадзіўся на вадзе, — сказаў пра яго Д. Мароз, (ён сядзіць у нашай лод- цы) — Колькі сябе памятае — столькі рыбацых. Возера ведае, як сваю далонь: дзе ўпадзіны, камень які, корч...»

Паўгадзіны плавання — і мы ўжо на месцы. Становімся на якар: трэба дача- кацца заходу сонца. Але раптам вецер змяніў напрамак і падзьмуў мацней: планы таксама мяняюцца.

— Можа, там, на рагавіне, стаць? — зноў, быццам пра сябе, але ўслух гаво- рыць звенявы.

Здымаемца з якара — і на новае мес- ца. Сцямянела.

— Тут і закінем, — гаворыць Міхаіл Мікалаевіч. Адвязаем лодкі, адплываем крыху ад катара. Звенявы ў лодцы адзін. У другой — К. Расток і В. Лапцік. У трэцяй — В. Сабачэўскі, Д. Мароз і я.

Закідаем невад, і хутка разводзім лодкі ў розныя бакі. Міхаіл Мікалаевіч карэціруе:

— Віця, правей, трымай на касцёр! Хутчэй вяслуй!

Да гэтага нетаропкі, з пачаткам ра-

боты ён ператварыўся ў энергічнага ру- хавага чалавека. Яго лодка з'яўляецца то ў адным, то ў другім месцы — капітан сочыць за невадам.

— Цягнуце! — данеслася з цэмы. Віктар Сабачэўскі, старшы ў нашай лодцы, заводзіць лябёдку. Невад паволі падцягваецца да нас. Сходзімся з дру- гой лодкай. І вось ужо на дно лодкі па- сypаліся шчупакі, сазаны, ляшчы, вугры, акуні, плоткі — скарб Нарачы.

Тым часам вецер узмацніўся, узняліся хвалі, пайшоў дождж. Але работа не закончана — плывём на новае месца. Зноў закідаем невад. На беразе гаснуць апошнія агні, а ў нас «рабочы дзень» у разгары.

Успомнілася, як перад адплыццём да прычала падышло некалькі адпачываю- чых.

— Не работа ў вас, а адно задаваль- ненне, — сказаў адзін з іх.

— Рыбу лавіць — не лес рубіць і не камень збіраць, — незласліва засмяўся Віктар Лапцік.

Чаму ён так адказаў? Рыбаккае шча- сце — нялёгкае. Можа, не захачеў рас- чароўваць курортніка? А можа і праўда для іх гэта задавальненне?

Восем гадзін раніцы. Апошні раз вы- цягнуты невад. Лодкі поўныя рыбы. Дождж перастаў. Настрой — выдатны. Ідзём дамоў.

В. РЫБІЦКІ.

За некалькі кіламетраў ад гарадскога па- сёлка Мікашэвічы Брэсцкай вобласці рас- кінулася грандыёзная будаўнічая пля- цоўка. Іменна тут прырода доўга хавала магутны, таўшчынёй да ста метраў, гра- нітны маналіт. Цяпер на гэтым месцы бу-

дуюцца кар'ер і драбляна-сартавальны завод. Першая чарга Мікашэвіцкага за- вода, разлічаная на 2 мільёны 600 ты- сяч кубаметраў шчэбеню ў год, уступіць у строй сёлета. Недалёка той час, калі ў розныя раёны рэспублікі і за яе межы

пойдзе каштоўны будаўнічы матэрыял з палескага граніту.

НА ЗДЫМКАХ: адгрузка пароды ў гра- нітным кар'еры; часовы ўчастак драблен- ня граніту.

Фота Э. КАБЯКА.

На просторах Родины

НАСТУПЛЕНИЕ НА ПУСТЫНЮ ПРОДОЛЖАЕТСЯ

Началось интенсивное освоение еще одного крупного пустынного массива в Узбекской ССР — Джизакского. В ближайшие годы здесь будут отведены под хлопок первые тысячи гектаров орошаемых земель. О размахе водохозяйственного строительства в республике корреспондент АПН рассказывает директор института «Средиземноморский хлопко» лауреат Ленинской премии Дмитрий ТЕРСИРСКИЙ.

— Джизакская степь, как известно, является одним из труднейших районов для освоения. Насколько своевременно программа ирригации и мелиорации массива и почему она принята именно сейчас?

— Действительно, в списке целинных и залежных земель, подлежащих освоению, Джизакская степь долгое время не числилась. Преобразование этого района в плодородные угодья стало возможным только сейчас, когда мы имеем в достатке дешевую электроэнергию, высокопроизводительное насосное оборудование, мощную строительную технику, испытанную на освоении Голодной, Каршинской и других степей.

Общий объем капитальных вложений на орошение и освоение земель Джизакской степи составит 1,26 миллиарда рублей. Это примерно столько, сколько израсходовано на водохозяйственное строительство в республике в предыдущей пятилетке, и почти четвертая часть средств, отпущенных на девятую пятилетку.

Разумеется, не только экономическими соображениями руководствовались наше государство, идя на такие затраты. Освоение Джизака имеет и огромное социальное значение.

Джизакское небо почти не выдает дождей. Вода всегда ценилась здесь на вес золота. Да что золота! На вес человеческой крови. Нередко здесь в арыках вместо воды текла кровь: еще в XVI веке в этом районе построили единственный канал, который явился причиной многих междоусобиц и в результате был разрушен.

В годы Советской власти маленькую водную артерию реконструировали. Всего лишь 17 тысяч гектаров удалось оросить с ее помощью. Потом соорудили водохранилище, давшее возможность отвести под хлопок еще восемь тысяч гектаров земель.

Исследования ученых показали: качественно изменить структуру производства сельскохозяйственной продукции в новом хлопководческом районе Узбекистана можно только за счет переброски вод древней Сырдарьи на джизакские поля. А для этого необходим каскад мощных насосных станций. Их планируется построить четыре. Первая очередь работ — 58 тысяч гектаров целины, а в перспективе, после освоения всей степи, будет орошено 183,6 тысячи гектаров.

Создавая новую крупную хлопководческую базу в этом районе Средней Азии, проектировщики и строители используют новейшие достижения науки и техники. Есть все основания утверждать, что программа освоения Джизакского массива будет осуществлена успешно. В Узбекистане создана мощная строительная индустрия для осуществления подобных строек в самые оптимальные сроки. Сейчас в территориальном управлении — «Голодно-степное» — работают 50 тысяч человек. Осваивать Голодную степь помогают все братские республики Страны Советов. Рабочие

Ленинграда шлют автоматические приборы, Урала — насосы, Москвы — электрошты, Минска — автомобили, Иркутска и Кемерово — деловую древесину и пиломатериалы, Ашхабада и Саратова — стекло, Магнитогорска, Кузнецка, Днепропетровска, Челябинска, Волгограда, Баку и других городов — металл, прокат, трубы. Из Грузии поступает мягкая кровля, из соседнего Таджикистана — минераловатные плиты.

На Джизакском массиве уже созданы два совхоза и девять колхозов. Будет построено еще 26 хлопководческих, два овощеводческих, два садово-виноградских и животноводческих совхоза. Кроме того, запланировано строительство крупной птицефабрики.

Для жителей джизакских совхозов и колхозов создаются благоустроенные поселки со всеми коммунальными удобствами и культурно-бытовыми учреждениями. Магистральные водоводы длиной свыше 300 километров обеспечат население высококачественной питьевой водой.

— Узбекистан дает 70 процентов общесоюзного сбора хлопка. В нынешнем году земледельцы республики обещают собрать пять миллионов тонн сырья. В дальнейшем и эта цифра увеличится. За счет чего?

— Да, Узбекистан занял первое место в мире по урожайности сырья и второе по валовому сбору, уступая только США. В 1973 году республика собрала его 4 908,1 тысячи тонн.

За счет чего будет увеличиваться валовой сбор хлопка в дальнейшем? Конечно же, за счет механизации, химизации, селекционной работы, и прежде всего за счет дальнейшего улучшения водобеспеченности. Еще полвека назад три пятых территории Узбекистана составляли пустыни. Сегодня — это цветущий край. В республике двенадцать искусственных водохранилищ. Строится еще два. Закладывается самое крупное — Туямунское емкостью 7,8 миллиарда кубометров. На территории республики действуют 900 оросительных систем, 26 тысяч гидротехнических узлов и плотин, водозаборных и других сооружений. Насосные станции ежесекундно способны подавать 950 кубометров воды. За последние пятьдесят лет в Узбекистане вступило в строй 1 300 тысяч гектаров орошаемых земель.

Мощная экономика республики, ее техническая оснащенность позволяют сегодня взяться за освоение не только Джизакской степи, но и «трудных» земель в Бухарской и Ферганской областях, в Каршинской степи, в низовьях Амударьи — в Хорезмской области и Каракалпакской АССР. А на очереди осуществление грандиозного проекта переброски сибирских рек в районы Средней Азии и Казахстана.

Наступление на пустыню продолжается.

Григорий КОЛОБОВ.

Чарговая группа суайчыннікаў са Злучаных Штатаў Амерыкі гасціла ў Мінску з 1 па 8 ліпеня. Сёння мы друкуем нататкі нашага карэспандэнта аб сустрэчах з амерыканскімі турыстамі.

— Нават некалькі дзён дастаткова, каб заўважыць, што жыццё на Радзіме значна змянілася, — дзяліўся думкамі Сямён Трыханюк. — І ўсё ж, каб глыбей зразумець гэтыя перамены, нам трэба многае пераасэнсаваць...

Вядома, першыя ўражанні новапрыезджыга часта бываюць павярхоўнымі, адрывацьніымі. І тым не менш, як у мазаічнай карціне заўважаеш аб'ядноўваючы яе каларыт, так і асобныя экскурсіі, сустрэчы, гутаркі складаюцца для землякоў у адно вялікае палатно, назва якога — савецкая рэчаіснасць.

НАШ МАРАЛЬНЫ КЛІМАТ

Аўтобус з турыстамі ўжо даўно каціў па вясковай вуліцы, а пасажыры нават не здагадаліся, што прыехалі ў калгас: паабпал асфальтаванай шашы — двухпавярховыя цагляныя дамы, дзённіце ў дварах стаялі легкавыя аўтамабілі, па тратуары ішлі дзяўчаты ў модных сукенках.

— Якая ж гэта вёска?! — здзіўлена ўсклікнуў Сціў Каюкоў, калі гід аб'явіла, што мы прыехалі ў калгас з сімвалічнай назвай — «Новы быт». Мне прыпомнілася, як той жа Каюкоў, аглядаючы напярэдадні старую сялянскую хату — дом-музей Янкі Купалы ў Вязынцы, глыбакадумна зазначыў: «О, гэта добрая будыніна! Напэўна, і сёння не ўсе сяляне маюць такія?» І вось: «Якая ж гэта вёска?..»

Знешнія змены, вядома, заўважыць лёгка. Але што хаваецца за гэтым дыхтоўным навабытаўскім фасадом? Якое жыццё? Менавіта гэта цікавіла гасцей, калі яны гутарылі са старшынёй калгаса Барысам Фунцікавым. Пытанні былі самыя разнастайныя: «Якая тэхніка ў калгасе?», «Ці можа калгасная моладзь вучыцца ў інстытутах?», «Што такое прысудзіліны ўчастак?» І Барыс Мікалаевіч спакойна расказаў, што летась калгас рэалізаваў прадукцыі на 3 мільёны 930 тысяч рублёў, што механізатары і жывёлаводы атрымліваюць да 270 рублёў у месяц, што ў гаспадарцы працуюць амаль 40 чалавек з вышэйшай і 100 з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй.

— Жывем не горш за іншых, — зазначыў Фунцікаў. — Таму і моладзь ахвотна застаецца ў вёсцы. Навошта ад добра добра шукаць?

Што пры гэтым меў на ўвазе старшыня? Вядома, матэрыяльны дастатак калгаснікаў. Але і не толькі дастатак. Узровень жыцця ў сучасным разуменні — рэч тонкая і складаная. Сыгна піць і есці — гэта толькі першая неабходнасць існавання. Не менш важным з'яўляецца духоўнае жыццё людзей, іх узаемаадносін, разуменне кожным сваіх абавязкаў перад грамадствам.

У калгасным дзіцячым садзе Настасся Пятак, якая працуе настаўніцай у адной з амерыканскіх школ, адразу ж знайшла агульную мову з загадчыцай Марыяй Шаўкун. Абедзвюх хваляюць аднолькавыя пытанні — выхаванне дзяцей.

— Як бачыце, для нашых хлопчыкаў і дзяўчынак створаны вельмі добрыя ўмовы, — з гонарам казала Марыя Сцяпанавіч. — Калгас штогод выдаткоўвае на сад звыш 60 тысяч рублёў. З

дзедзімі працуюць вопытныя педагогі...

Яна падрабязна расказвала аб выхаваўчай рабоце ў садзе, гасці аглязелі пакоі, дзе адпачываюць і гуляюць калгасныя дзеці. Затым адбыўся канцэрт. Развітваючыся, турысты казалі: «Вось дзе парасткі вашага новага жыцця. Для нас яны — сапраўднае адкрыццё».

І такіх адкрыццяў у гасцей было шмат. Іх знаёмства з савецкай рэчаіснасцю адбывалася пастаянна і ўсюды: на заводзе, у музеі, пры сустрэчы з роднымі і блізкімі, з незнаёмымі людзьмі на вуліцы.

Аднойчы ў час прагулкі яны выпадкова сустрэліся з Вольгай Корбут. Многія з іх летась бачылі выступленні славутай беларускай гімнасткі ў Злучаных Штатах. «Як яе віталі!». І раптам такая сустрэча тут, на Радзіме, у

беларускай сталіцы. Вольга аказалася гасцінай дзяўчынай. Яна запрасіла землякоў прысутнічаць на трэніроўцы, што павінна была адбыцца на наступны дзень у мінскім Палацы спорту.

— На жаль, Вольга не змагла займацца з-за траўмы, — шкадаваў Вальтэр Дубіна. — Але мы мелі магчымасць назіраць, як рыхтуюцца ў вас будучыя зоркі гімнастыкі, тыя, што змяняць Корбут. У іх распараджэнні такі чудаўны Палац спорту, сучасныя гімнастычны прылады. І ўсё гэта бясплатна.

— Я ж таксама калісьці займалася гімнастыкай, — падтрымала гутарку Алена Пласко. — Але так і не стала славугасцю. І, можа, не толькі таму, што не мела адпаведных фізічных даных. У нас за спартыўныя заняткі трэба плаціць немалыя грошы...

Так адна выпадковая сустрэча, звычайная спартыўная трэніроўка стала для землякоў тым нечаканым прамежнем, які раптам асвятліў адзін істотны бок савецкага ладу жыцця.

На заводзе халадзільнікаў гасці даведаліся, што многія рабочыя працуюць пад дэвізам «За сябе і за таго хлопца». Што гэта значыць?

— У адной брыгадзе пяцьдзят чалавек, — растлумачвала потым Ганна Шынкар. — А пяцьдзят першым у іх калектыве лічыцца Герой Савецкага Саюза Мікалай Гастэла, за якога працуюць рабочыя. Мяне вельмі ўразілі ўзаемаадносінны савецкіх людзей, тое, як яны ставяцца да працы, да сваіх герояў, да мінулага сваёй краіны.

Так, мы думаем не толькі аб сённяшнім дні, не толькі аб будучым. Мы помнім мінулае і шануем яго. У Вязынцы, напрыклад, гасці з цікавасцю разглядалі чорную ад часу ступу, прасніцу, лапці. У калгасе яны бачылі помнік 163 членам гэтай гаспадаркі, што загінулі ў час Вялікай Айчыннай вайны. У піянерскім лагеры «Сасновы бор» яны маглі назіраць, як уважліва слухалі юныя піянеры расказ ветэра-

на аб баях Савецкай Арміі за вызваленне Беларусі.

— Гэта паездка «пачалася» яшчэ ў калядныя святы, — гаварыла Ганна Шынкар. — Менавіта тады мая маці прапанавала: «Паедзем, дачка, паглядзім на маю Радзіму». Я згадзілася. Шмат я чула пра вашу краіну, шмат чытала, але мне заўсёды хацелася самой убачыць, як жывуць людзі, якія пабудавалі сацыялізм. І ведаеце, што я вам скажу? У Савецкім Саюзе зусім іншы, чым у нас, я сказала б, маральны клімат.

Што ж, гасцям, якія добра ведаюць Амерыку, лепей відаць. Наш маральны клімат — гэта і дружная праца рабочых на заводах, і культурны быт калгаснікаў, і дагледжаная ішчаслівая дзеці, і сапраўды дэмакратычныя адносінны людзей. Гэта — савецкі лад жыцця, савецкая рэчаіснасць, з якой пазнаёмлілі нас суайчыннікі і якую яны, няхай кожны па-свойму, зразумелі і ацанілі.

Уладзімір МЯЛЕШКА.

НА ЗДЫМКАХ: сустрэча ў калгасным дзіцячым садзе; «Вось гэта — вёска!»

[Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар.]

панове нашай рэспублікі была прынята адпаведная рэзалюцыя. Генеральная Асамблея неаднаразова вярталася да гэтага пытання ў наступныя гады. У 1969 годзе, напрыклад, была адобрана Канвенцыя аб непрымальнасці тэрміну даўнасці да ваенных злачынцаў і асоб, якія ўчынілі злачынствы супраць чалавецтва, удзельніцай якой з'яўляецца БССР. Па ініцыятыве Беларускай ССР Арганізацыя Аб'яднаных Нацый адобрыла ў 1972 годзе Прынцыпы міжнароднага супрацоўніцтва ў адносінах да выяўлення, арышту, выдачы і пакарання асоб, вінаватых у ваенных злачынствах і злачынствах супраць чалавецтва.

На XIV сесіі Генеральнай Асамблеі ААН па прапанове Беларускай ССР была прынята рэзалюцыя аб заахвочванні навуковых даследаванняў па святленню прычын і лячэнню ракавых захворванняў.

Па ініцыятыве Беларускай ССР у ААН прынята нямала прапановаў, звязаных з абаронай інтарэсаў краін, якія сталі на шлях развіцця, у тым ліку аб абмежаванні адтоку замежнага капіталу з гэтых дзяржаў, устанавленні ўрадавага кантролю над дзейнасцю інвестытараў замежных капіталаў, аб правядзенні прагрэсіўных падатковых рэформ у мэтах накаплення сродкаў для патрэб эканамічнага і сацыяльнага развіцця.

Сярод важнейшых дакументаў апошніх гадоў, сааўтарам або актыўнай удзельніцай прыняцця якіх была Беларускай ССР, можна назваць такія, як Дэкларацыя аб ўмацаванні міжнароднай бяспекі, рэзалюцыі, якія патрабуюць склікання Сусветнай канферэнцыі па раззбраенню, рашэнне аб непрымяненні сілы ў міжнародных адносінах і забароне навечна прымянення ядзернай зброі, рэзалюцыя аб скарачэнні ваенных бюджэтаў дзяржаў — пастаянных членаў Савета Бяспекі на 10 працэнтаў і аб выкарыстанні часткі сэканомленых сродкаў для аказання дапамогі краінам, якія сталі на шлях развіцця, рэзалюцыі, звязаныя з працасам дэкаланізацыі, і многія іншыя.

Што датычыць апошняй XXIX сесіі Генеральнай Асамблеі, то на ёй дэлегацыя Беларусі выступіла больш як 60 разоў па розных пунктах парадку дня, вяла актыўную работу, дабіваючыся прыняцця пазітыўных рашэнняў Генеральнай Асамблеі, звязаных з ўмацаваннем міру і міжнароднай бяспекі, прадухіленнем актаў агрэсіі і самавольства ў міжнародных адносінах, абмежаваннем гонкі ўзбраенняў і раззбраеннем. Наша рэспубліка была сааўтарам такіх важных рэзалюцый, як аб забароне выкарыстання прыроднага асяроддзя і клімату ў ваенных і іншых мэтах, не сумяшчальных з інтарэсамі міжнароднай бяспекі, дабрабыту і здароўя людзей, аб вызначэнні агрэсіі, аб абароне правоў чалавека ў Чылі, аб пацвярджэнні правоў арабскага народа Палесціны да самавызначэння і вяртання да сваіх ачагоў, а таксама аб прадастаўленні Арганізацыі вызвалення Палесціны статусу назіральніка пры ААН, аб вывадзе замежных войск, якія акупіруюць пад флагам ААН Паўднёвую Карэю, і г. д.

— Як вядома, Беларускай ССР абрана ў якасці члена Савета Бяспекі на 1974—75 гг. Як Вы ацэньваеце гэты факт?

— Абранне Беларускай ССР у Савет Бяспекі мы разглядаем як прызнанне ўкладу, які ўносіць наша рэспубліка ў дзейнасць ААН, як станоўчую ацэнку барацьбы за ўмацаванне міру і міжнароднай бяспекі, якую яна вядзе з самага моманту стварэння ААН. З'яўляючыся членам Савета Бяспекі, Беларусь дабіваецца таго, каб гэты важнейшы орган ААН стаў сапраўдным інструментам міру,

прадухілення актаў агрэсіі і міжнароднага самавольства, здольным хутка і эфектыўна рэагаваць на падзеі ў свеце.

За час свайго ўдзелу ў Савете Бяспекі Беларускай ССР прымала самы актыўны ўдзел у разглядзе кіпрскага пытання, пытання аб прадаўжэнні мандата войск ААН на Сінаіскім паўвостраве, Галанскіх вышынях і на Кіпры, скаргі Лівана аб агрэсіўных дзеяннях Ізраіля, пытанняў аб адносінах паміж ААН і Паўднёвай Афрыкай і аб становішчы ў Намібіі і іншых. І ў кожным выпадку прадстаўнікі нашай рэспублікі дабіваліся прыняцця пазітыўных, адпавядаючых інтарэсам міру і справядлівасці, рашэнняў. Актыўна працуюць беларускія прадстаўнікі ў розных камітэтах Савета Бяспекі, у прыватнасці, па прыёме новых членаў, па санкцыях супраць Паўднёвай Радэзіі.

— Членам якіх спецыялізаваных органаў ААН і іншых міжнародных арганізацый з'яўляецца Беларускай ССР?

— Не маглі б Вы, таварышы міністр, раскажаць каротка аб дзейнасці Беларускай ССР у міжнародных спецыялізаваных арганізацыях — ЮНЕСКА, МАГАТЭ і іншых?

— У невялікім інтэрв'ю цяжка ахапіць усю шматгранную дзейнасць беларускіх прадстаўнікоў у гэтых арганізацыях. Калі гаварыць каротка, то магу сказаць, што, напрыклад, у ЮНЕСКА нашы прадстаўнікі актыўна выступаюць за ператварэнне гэтай важнай міжнароднай арганізацыі ў сапраўдны інструмент міру, мірнага суіснавання і супрацоўніцтва дзяржаў з розным грамадскім ладам. Пры актыўным садзейнічанні нашай дэлегацыі ў ЮНЕСКА былі прыняты важнейшыя рэзалюцыі. Толькі на двух апошніх сесіях Генеральнай канферэнцыі ЮНЕСКА рэспубліка была сааўтарам рэзалюцый аб укладзе ЮНЕСКА ў справу ўмацавання міру, у тым ліку і ў Еўропе, аб задачах ЮНЕСКА ў барацьбе з ка-

ры і асветы» і «Маркс і сучасная навуковая думка». У выданнях ЮНЕСКА публікуюцца артыкулы беларускіх аўтараў. Камісія БССР па справах ЮНЕСКА выдае і расшылае бюлетэнь на англійскай, французскай і іспанскай мовах. Нашы спецыялісты ўдзельнічалі ў распрацоўцы некаторых канвенцый і рэкамендацый ЮНЕСКА. Рэспубліка з'яўляецца ўдзельніцай многіх канвенцый ЮНЕСКА.

За ўмацаванне міру і міжнароднай бяспекі, далейшае расшырэнне супрацоўніцтва паміж народамі ў інтарэсах сацыяльна-эканамічнага прагрэсу, у абарону правоў працоўных, за паляпшэнне іх сацыяльна-эканамічнага становішча Беларускай ССР выступае таксама ў Міжнароднай арганізацыі працы.

Яркім прыкладам шматбаковай дзейнасці Беларусі на міжнароднай арэне з'яўляецца яе ўдзел у рабоце Міжнароднага агенцтва па атамнай энергіі (МАГАТЭ), дзе яна разам з усімі прагрэсіўнымі і міралюбівымі сіламі на чале з Савецкім Саюзам актыўна змагаецца

нізацыі працы «Тэхнічная і прафесійна-тэхнічная адукацыя ў Самалі».

— Ці праводзіліся якія-небудзь мерапрыемствы па лініі ААН непасрэдна ў Беларусі?

— Неаднаразова. У 1962 і 1964 гадах у нас праводзіліся семінары для спецыялістаў краін, якія сталі на шлях развіцця, па пытаннях сучасных метадаў перапрацоўкі малака. У 1964 годзе ў Мінску адбыўся міжрэгіянальны семінар ААН па сацыяльных аспектах індустрыялізацыі, а ў 1968 годзе ўжо былі праведзены тры аналагічныя мерапрыемствы: у чэрвені — азнаямленчая паездка па Беларусі спецыялістаў краін, якія ўдзельнічалі ў рабоце Камітэта Еўрапейскай Эканамічнай Камісіі па жыллёваму будаўніцтву, у жніўні — міжрэгіянальны семінар ААН па размяшчэнню прамысловых прадпрыемстваў і рэгіянальнаму развіццю, у кастрычніку — азнаямленчая паездка групы спецыялістаў па лініі Міжнароднай арганізацыі працы. У 1972 годзе ўрад Беларускай ССР і ЮНЕСКА правялі ў Мінску міжнародны сімпозіум «Гідралогія забалочаных тэрыторый», на якім вучоныя з 13 краін заслухалі каля 50 навуковых дакладаў. Гэтыя семінары садзейнічалі ўмацаванню міжнароднага аўтарытэту Беларусі і распаўсюджванню за мяжой перадавага вопыту, накоплення ў рэспубліцы ў розных галінах народнай гаспадаркі.

— Як Вы ацэньваеце ролю ААН у сучасным свеце? Якія вынікі Вы чакаеце ад маючай адбыцца XXX сесіі Генеральнай Асамблеі?

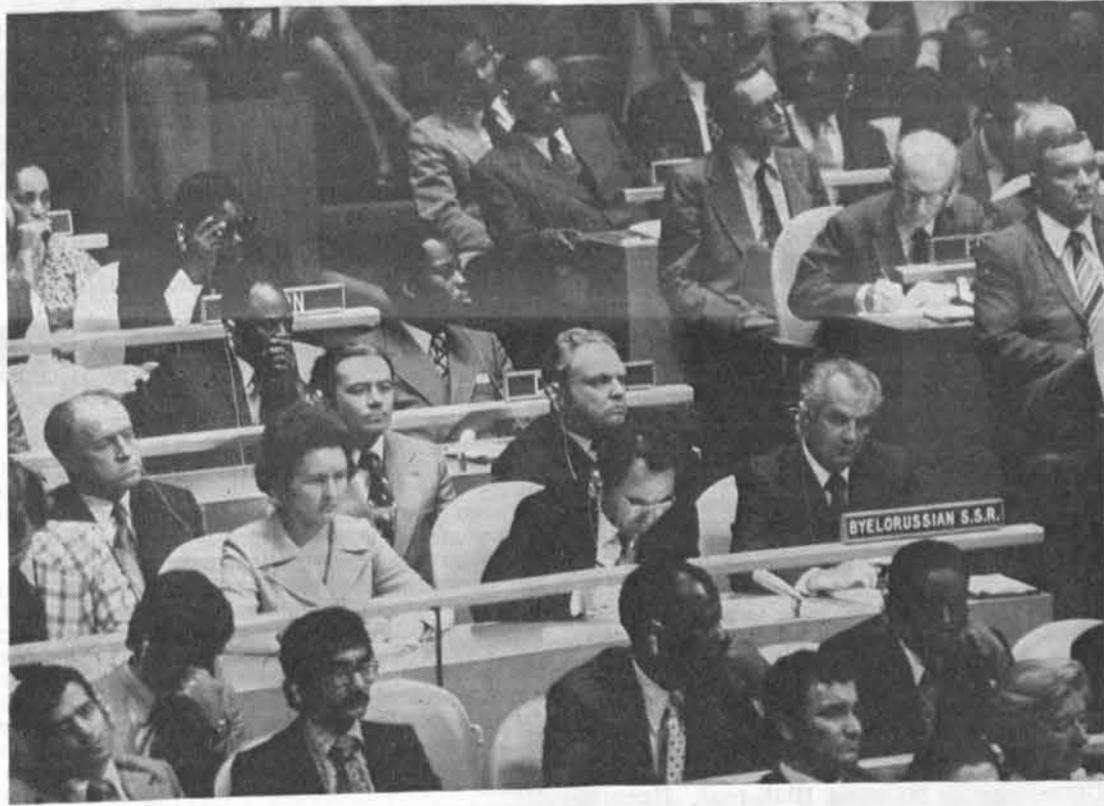
— Галоўная задача Арганізацыі Аб'яднаных Нацый у адпаведнасці з яе Статутам — падтрыманне і ўмацаванне міру і міжнароднай бяспекі. Іменна на выкананне гэтай статутнай задачы павінны быць накіраваны намаганні ўсіх дзяржаў — членаў ААН. Ад таго, як ААН будзе выконваць гэту задачу, залежыць поспех яе дзейнасці і ў іншых галінах.

Цяперашняя разрадка ў свеце, якая атрымала сваё развіццё дзякуючы актыўнаму ажыццяўленню Праграмы міру, распрацаванай XXIV з'ездам КПСС, стварае спрыяльныя ўмовы для далейшага ўмацавання ААН, павышэння яе эфектыўнасці і ролі ў вырашэнні важных міжнародных праблем.

Умацаванне ААН, павышэнне яе ролі і эфектыўнасці магчыма толькі на аснове строгага і няўхільнага захавання Статута ААН усімі дзяржавамі, і тагучасна Беларускай ССР выступае супраць любых спроб яго перагляду.

Набліжаецца XXX сесія Генеральнай Асамблеі. Ужо апублікаваны папярэдні парадак дня, які ўключае каля 120 пытанняў. Важнейшыя з іх пастаўлены па ініцыятыве СССР і іншых сацыялістычных краін, у тым ліку і Беларускай ССР. На маючай адбыцца сесіі мы будзем дабівацца прыняцця такіх рашэнняў, якія садзейнічалі б развіццю і паглыбленню разрадкі, дапаўненню яе ваеннай разрадкі і ператварэнню ў пастаянную неабарачальны фактар міжнароднага жыцця. Іменна ў гэтым напрамку, які адпавядае інтарэсам не толькі савецкага народа, але і ўсіх міралюбівых народаў, будзе дзейнічаць дэлегацыя нашай рэспублікі сумесна з дэлегацыямі СССР, УССР і іншых брацкіх сацыялістычных краін на маючай адбыцца XXX сесіі Генеральнай Асамблеі ААН.

БЕЛАРУСЬ У ААН

Дэлегацыя Беларускай ССР у зале пасяджэння XXIX сесіі Генеральнай Асамблеі ААН на чале з міністрам замежных спраў А. Гурывічам (крайні справа).

— Беларусь, як дзяржава — заснавальнік ААН, з'яўляецца ўдзельнікам многіх міжнародных арганізацый і іх органаў, у тым ліку выбарных. Усе, відаць, пералічыць цяжка, паколькі, скажам, у мінулым годзе дэлегацыі або прадстаўнікі БССР удзельнічалі амаль у 100 міжнародных сесіях і канферэнцыях у рамках 58 міжнародных арганізацый і іх органаў. Напрыклад, цяпер Беларусь з'яўляецца членам такіх важных міжнародных арганізацый, як ЮНЕСКА, Міжнародная арганізацыя працы, Сусветная метрапалітычная арганізацыя, Сусветны паштовы саюз, Міжнародны саюз электрасувязі, Сусветная арганізацыя па ахове інтэлектуальнай уласнасці і цэлага раду іншых. Рэспубліка прымае ўдзел у рабоце ЮНКТАД, ЮНІДА, Камісіі па правах чалавека, Камісіі па становішчы жанчын (як Вы ведаеце, сёлета праводзіцца Міжнародны год жанчыны), Еўрапейскай эканамічнай камісіі і многіх іншых органаў.

Беларускія вучоныя выступалі на сімпозіумах ЮНЕСКА з дакладамі «У. І. Ленін і праблемы развіцця навукі, культуры за выкарыстанне найвялікшага дасягнення чалавечага генія — атамнай энергіі толькі ў мірных мэтах.

Вялікі ўклад уносіць наша рэспубліка ў дзейнасць Сусветнай метрапалітычнай арганізацыі, Сусветнага паштовага саюза, Міжнароднага саюза электрасувязі, Сусветнай арганізацыі па ахове інтэлектуальнай уласнасці і іншых.

— Ці працуюць прадстаўнікі Беларускай ССР у сакратарыятах міжнародных арганізацый і ці выязджаюць нашы спецыялісты ў іншыя краіны па лініі гэтых арганізацый?

— Так, усяго па квоце Беларускай ССР у сакратарыятах ААН, ЮНЕСКА, МАГАТЭ, МСЭ і іншых арганізацый працуюць цяпер каля 20 чалавек. Акрамя таго, па лініі міжнародных арганізацый у якасці экспертаў у краінах, якія сталі на шлях развіцця, працуюць 9 чалавек, адзін з іх з'яўляецца кіраўніком сумеснага праекта ЮНЕСКА і Міжнароднай арга-

— Ці працуюць прадстаўнікі Беларускай ССР у сакратарыятах міжнародных арганізацый і ці выязджаюць нашы спецыялісты ў іншыя краіны па лініі гэтых арганізацый?

— Так, усяго па квоце Беларускай ССР у сакратарыятах ААН, ЮНЕСКА, МАГАТЭ, МСЭ і іншых арганізацый працуюць цяпер каля 20 чалавек. Акрамя таго, па лініі міжнародных арганізацый у якасці экспертаў у краінах, якія сталі на шлях развіцця, працуюць 9 чалавек, адзін з іх з'яўляецца кіраўніком сумеснага праекта ЮНЕСКА і Міжнароднай арга-

— Так, усяго па квоце Беларускай ССР у сакратарыятах ААН, ЮНЕСКА, МАГАТЭ, МСЭ і іншых арганізацый працуюць цяпер каля 20 чалавек. Акрамя таго, па лініі міжнародных арганізацый у якасці экспертаў у краінах, якія сталі на шлях развіцця, працуюць 9 чалавек, адзін з іх з'яўляецца кіраўніком сумеснага праекта ЮНЕСКА і Міжнароднай арга-

ГЛАЗАМИ СОВЕТСКОГО ДИПЛОМАТА

САН-ФРАНЦИСКО.
МАЙ—ИЮНЬ 1945-го

Когда сегодня участник конференции Объединенных Наций в Сан-Франциско весной 1945 года вспоминает об этом событии, для него с особой отчетливостью вырисовывается не только ее историческое значение, но и вся громадность происшедших с тех пор перемен на мировой арене.

Автор этих строк не считает возможным согласиться с английским государственным деятелем Даффом Купером, озаглавившим свои мемуары «Старики забывают». Нет, старики не забывают. Просто они иногда как бы стесняются говорить. И напрасно. Люди того поколения, которое приняло на себя тяжесть второй мировой войны и всего, что было с ней связано, — эти люди обязаны поделиться с молодыми тем, что знают и что пережили.

Время и Человек... Как быстро они шагают по земле, оставляя глубокий отпечаток на всем! Я сидел тогда в большом зале и невольно перенесся мыслью к миллионам бойцов, отдавших свою жизнь за самую возможность начать эту конференцию. Они как бы безмолвно говорили: «Вам дана возможность построить прочные основы будущего мира, будьте же достойны нас и своей задачи». Я наблюдал на лицах большинства делегатов какую-то необыкновенную вдохновенную надежду; у некоторых на лицах было написано сомнение, но в целом атмосфера была проникнута оптимизмом.

Созданная в Сан-Франциско Организация Объединенных Наций по идее своей воплощала надежды народов на мир и справедливость. И в этом заслуга прежде всего самой передовой общественно-экономической системы — социализма. Именно социалистической дипломатии обязано человечество тем, что такой размах приняла борьба за прогрессивное преобразование мирового правопорядка, тем, что существует международный форум, провозгласивший своей целью предохранить народы от бедствий новой войны.

И в этот период, когда создавалась ООН, и тем более сейчас в этой организации в целом отражалось реальное соотношение сил в мире. Несмотря на все усилия, охранителям старого не удалось превратить Организацию Объединенных Наций в подобие межвоенной Лиги наций, в торжоз социального прогресса и национального освобождения народов.

Да, история ООН знает мрачные времена, особенно период «машинного голосования», приводившейся в действие из американской столицы. Могли сказать со всей ответственностью участника Сан-Францисской конференции: и сейчас еще ООН не вполне отвечает тому, что имелось в виду при ее основании. И сейчас еще ее нельзя назвать совершенной. Тем не менее ясно, что добрые семена, брошенные при основании ООН Советским Союзом, всеми миролюбивыми народами, дали свои всходы.

Представители Советского Союза на Крымской конференции, подчеркнув, что Белоруссия и Украина внесли серьезный вклад в дело разгрома гитлеровской Германии, предложили пригласить эти две союзные республики участвовать в создании Международной организации безопасности в качестве первоначальных членов-учредителей. Это предложение встретило понимание правительств США и Англии. На пресс-конференции в Вашингтоне 3 апреля 1945 года государственный секретарь США Э. Стеттиниус заявил, что США поддержат предложение Советского правительства о приглашении Белорусской ССР и Украинской ССР быть первоначальными членами — учредителями международной организации, учитывая героическую роль, сыгранную населением этих республик в непреклонном сопротивлении общему врагу, и стой-

кость, с которой они вынесли большие страдания во время войны.

25 апреля 1945 года начала свою работу конференция в Сан-Франциско, созванная для выработки Устава Организации Объединенных Наций и его подписания.

В конце апреля на заседании глав делегаций, принимавших участие в работе конференции, было единогласно одобрено предложение о приглашении УССР и БССР стать первоначальными членами — учредителями международной организации безопасности.

1 мая 1945 года правительство БССР получило телеграмму от генерального секретаря конференции, в которой представители Белоруссии просили принять участие в конференции.

ОТКРЫТИЕ САН-ФРАНЦИССКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ

Наступил день начала работы Сан-Францисской конференции. Задолго до открытия конференции сотни репортеров и фотографов, а также толпы горожан собрались перед зданием Оперного театра, чтобы приветствовать прибывших делегатов и просить у них автографы. Все эти дни население Сан-Франциско жило под впечатлением открывающейся конференции. Флагами Объединенных Наций были украшены улицы, общественные здания, витрины магазинов, гостиницы, кино. Плакаты и надписи приветствовали делегатов конференции, в некоторых окнах можно было видеть портреты Рузвельта, Черчилля, Сталина.

В Сан-Франциско собрались делегаты 50 стран, представлявших свыше 80 процентов населения земного шара. На конференции присутствовало около трехсот делегаций, более 3 000 представителей прессы, радио, кинохроники и наблюдателей от различных организаций и обществ.

В партере театра расположились делегаты, заместители делегатов, советники. Сцена была украшена флагами государств, объявивших войну Германии, Италии и Японии и присоединившихся к Декларации Объединенных Наций. К сожалению, Польша не участвовала в конференции, потому что Временное правительство национального единства было создано только 28 июня 1945 года. Представители народной Польши подписали Устав 15 октября 1945 года, вступив, таким образом, в число первоначальных членов ООН.

Надо отметить большую организационную работу, проведенную госдепартаментом перед началом конференции. Все было предусмотрено: полиция снаружи направляла поток прибывающих к главному подъезду; армия женщин в униформе службы Красного Креста внутри здания распределяла без всякого замедления и делегатов, и корреспондентов, и всех тех, кому посчастливилось попасть на открытие конференции.

Открывая первое пленарное заседание конференции по выработке Устава ООН, государственный секретарь США Стеттиниус сказал:

— Мы собрались для того, чтобы осуществить великую цель — создание структуры прочного мира после победы в этой войне. Мы потеряли мудрого и смелого руководителя, Франклина Делано Рузвельта, но цель жива. Вся Америка говорит устами Рузвельта, когда он сказал: «Структуру всеобщего мира не может создать один человек, одна партия или одна страна... Не может быть мира крупных стран или малых стран. Должен быть такой мир, который основывается на сотрудничестве всего человечества...»

Президент США Трумэн обратился из Вашингтона по радио к участникам конференции с посланием, в котором подчеркнул исключительную важность создания международной организации.

В прошлом году в Москве вышла книга К. Киселева «Записки советского дипломата». Ее автор был перед войной Председателем Совнаркома БССР, а затем заместителем Председателя Совета Министров БССР, министром иностранных дел Белоруссии. В течение более чем двадцати лет возглавлял делегацию БССР в ООН. В 1945 г. в Сан-Франциско К. Киселев как глава правительственной делегации Белорусской ССР подписал Устав ООН.

Предлагаемые читателю фрагменты из книги К. Киселева переносят нас в те памятные дни, когда был заложен фундамент широкого международного сотрудничества в рамках Организации Объединенных Наций.

Конференция открылась в дни, когда события на фронтах войны развивались столь бурными темпами, что это не могло не отразиться на настроениях делегатов, на всей работе конференции. Известие о соединении советских и американских армий на Эльбе, близкий крах гитлеровской Германии, слухи о судьбе гитлеровских главарей были главными новостями в кулуарных разговорах дипломатов и журналистов. 29 апреля 1945 года по американскому радио было передано, что Муссолини и его подручные казнены итальянскими патриотами и их трупы повешены на главной площади в Милане.

На собрании глав делегаций, участвовавших в конференции, было решено, чтобы председательствование на пленарных заседаниях осуществлялось попеременно четырьмя представителями — главами делегаций США, СССР, Великобритании и Китая. Потом конференция назначила Руководящий комитет, который состоял из глав всех делегаций, но так как в состав комитета вошло 50 человек и он был громоздким, то решили избрать Исполнительный комитет в составе 14 глав делегаций для подготовки рекомендаций Руководящему комитету.

В основу работы конференции были положены предложения, принятые в Думбартон-Оксе. Намеченный там проект Устава был разбит на четыре раздела, и каждый раздел обсуждался в особой комиссии. Было создано четыре комиссии, которые, в свою очередь, подразделялись на 12 технических подготовительных комитетов. Таким образом, обеспечивалось скорейшее и исчерпывающее обсуждение вопросов с целью достижения возможно более полного соглашения между государствами.

Было постановлено, что принятие всех решений конференции по вопросам существа требует большинства в две трети голосов, а по процедурным вопросам — простого большинства присутствующих и голосующих.

В состав делегации СССР, возглавлявшейся В. М. Молотовым, входили: А. А. Громыко, В. В. Кузнецов, А. А. Соболев и другие. Делегация УССР возглавлялась Д. З. Мануильским, делегация БССР — автором этих строк.

Официальными языками конференции были признаны английский, французский, русский, испанский и китайский. Мы все выразили большое удовлетворение, что русский язык будет звучать с высокой трибуны конференции и тем самым закреплялось значение русского языка в дипломатических делах.

ПОДПИСАНИЕ УСТАВА ООН

Поздно вечером 25 июня 1945 года был единодушно одобрен выработанный в комиссиях Устав Организации Объединенных Наций, а также Статут Международного суда и документ о создании Подготовительной комиссии, которая будет функционировать до первой сессии Генеральной Ассамблеи. Глава английской делегации лорд Галифакс, председательствовавший на заседании, предложил, чтобы делегации голосовали вставанием вместо обычного поднятия рук ввиду исторического значения переживаемого момента. После того как главы делегаций единодушно проголосовали за принятие документов конференции, все делегаты и свыше 2 500 гостей, находившихся в зале, поднялись и восторженными аплодисментами приветствовали принятые решения.

Церемония подписания Устава ООН началась утром 26 июня 1945 года. Многочисленные фото- и кинорепортеры запечатлели ее на пленку. Подписание происходило за большим круглым столом в зале Дома ветеранов, где полукругом были размещены флаги 50 государств — членов Организации Объединенных Наций, среди

которых были и флаги СССР, Украины и Белоруссии. Подписей делегатов ожидали две красиво оформленные папки: одна, содержащая текст Устава ООН и Статута Международного суда, и другая, содержащая документ, касающийся создания Подготовительной комиссии. Оба текста были напечатаны на пяти официальных языках конференции.

Вспоминается такой эпизод. Согласно алфавиту, первой должна была подписать Устав Аргентина, но многие делегаты возразили против этого, считая недопустимым, чтобы Аргентина, учитывая ее позицию в отношении гитлеровской Германии во время войны, первая подписала Устав ООН. Произошло некоторое замешательство. После краткой дискуссии было решено, что первыми подпишут Устав ООН великие державы.

Первыми поставили свою подпись под Уставом китайские делегаты во главе с Веллингтоном Ку; после них Устав подписала делегация СССР во главе с А. А. Громыко; затем Устав подписали английские делегаты во главе с Галифаксом и Крэнборном, французская делегация во главе с Поль-Бонкур, американская делегация: Стеттиниус, Ванденберг и другие.

Одна за другой в зал Дома ветеранов входят и выходят, сменяя друг друга, делегации различных государств мира, чтобы подписать исторические документы. Бельгия, Боливия, Бразилия... Уходит последний бразильский делегат, и на столе сменяется табличка, указывающая принадлежность делегации. Появляется новая надпись на английском и белорусском языках — «Белорусская ССР». В зал входит белорусская делегация, шелкают многочисленные аппараты фото- и кинооператоров, вспыхивают «молнии». Мы подписываем Устав ООН и соглашения. И кажется, рядом с нами встали в тот момент те, кто героическим трудом поднимал из руин города и села Белоруссии, и те, кто отдал жизнь за то, чтобы над родной белорусской землей вновь засияло солнце свободы и социализма.

Когда подписание Устава было закончено, в зале Оперного театра состоялось заключительное пленарное заседание Сан-Францисской конференции. На сцене, украшенной флагами государств — членов ООН, выстроился почетный караул. Свыше трех тысяч делегатов и гостей заполнили все места в зале. С речами выступили глава советской делегации А. А. Громыко, президент США Трумэн, английский представитель Галифакс, французский представитель Поль-Бонкур и другие.

Глава советской делегации в своем выступлении заявил, что «миролюбивые народы мира, понесшие неисчислимые жертвы в нынешней войне, естественно, возлагают большие надежды на создание коллективным усилиями такого международного инструмента, который способен был бы предотвратить повторение новой трагедии для человечества». А. А. Громыко подчеркнул, что в результате непрерывной и напряженной двухмесячной работы конференции подготовлен документ, в котором заложены основы будущего сотрудничества между всеми народами, заинтересованными в сохранении прочного, длительного и справедливого мира.

20 августа 1945 года Устав ООН был ратифицирован Президиумом Верховного Совета СССР, вскоре после этого его ратифицировали Президиумы Верховных Советов Белорусской ССР и Украинской ССР.

В августе 1945 года сенат США после острой дискуссии 90 голосами против 2 ратифицировал Устав ООН. К 24 октября 1945 года 29 государств ратифицировали Устав ООН и сдали ратификационные грамоты на хранение госдепартаменту США. В этот день Устав ООН вступил в силу.

ШЧАСЛІВА І ДАРОГІ!

Адзін з аргенцінскіх імпрэсарыю, якія прыязджалі ў Мінск на прагляд будучай гастрольнай праграмы Дзяржаўнага ансамбля танца БССР, шчыра прызнаўся: — Пасля той цёплай гасціннасці беларускіх людзей, іх душэўнай шчодрасці, якую я адчуваў на кожным кроку, мне было крыху боязна, што ўражанне ад сустрэчы з ансамблем не будзе ўжо такім хваляючым і яскравым... Зараз я двойчы... тройчы спакойны за нашых гледачоў — іх чакае неверагодна прыгожае, незабыўнае відвішча! Я нават некалькі здзіўлены, што да гэтай пары не меў магчымасці пазнаёміцца з такім самабытным і непаўторным калектывам.

...Адгучаў апошні акорд музычнага суправаджэння, замерлі ў грацыёзных позах маладыя танцоры — і на сцэну абрушыўся цэлы гром воплескаў. Яшчэ і яшчэ раз просяць гледачы паўтарыць на «біс» імкліваю і гарэзліваю «Лявоніху», іскрысты «Крыжачок», зухаватую «Польку-Янку». Так прымалі беларускіх артыстаў у братніх савецкіх рэспубліках, тое ж мора апладысmentaў і тысячы ўдзячных усмешак былі ўзнагародай нашым танцорам у Польшчы, Балгарыі, Германскай Дэмакратычнай Рэспубліцы, Венгрыі, Румыніі, Чэхаславакіі, Югаславіі, Карэйскай Народна-Дэмакратычнай Рэспубліцы, Аўстрыі, Бельгіі, Галандыі, Ліване і Сірыі.

З раніцы выдаўся ясны сонечны дзень, і нават пад вечар у горадзе было ледзьве прадыхнуць ад гарачыні. Але на пероне вакзала шматлюдна. Мінчане прыйшлі праводзіць сваіх любімых у новае гастрольнае турне па краінах Лацінскай Амерыкі.

— Апладысменты, кветкі, музыка, любоў гледачоў, — гаворыць намеснік міністра культуры Беларусі Арсень Ваніцін, які ўзначальвае гэтую паездку, — суправаджаюць артыстаў на ўсім іх творчым шляху. Гэта і натуральна, бо талент іх знайшоў шырокае прызнанне, а самаадданая, часам вельмі нялёгка праца артыста — высокую ацэнку паклоннікаў.

Дзяржаўны ансамбль танца БССР — калектыў адносна малады. Ён створан у 1959 годзе заслужаным артыстам УССР і заслужаным дзеячам мастацтваў Беларусі Аляксандрам Апанасенкам. У ансамбль адбралі самых здольных, таленавітых і грацыёзных юнакоў і дзяўчат. Калектыў выпрацаваў і змог праявіць сваю яркую творчую індывідуальнасць. Пospехі ў мастацтве танца дазволілі яму ўвайсці ў лік лепшых ансамбляў краіны.

Багатая і разнастайная культура беларускага народа. Тысячы мелодый, песень, танцаў... І кожны з іх — расказ пра родную Беларусь, яе працавітых і гасцінных людзей, іх жыццё. Народная творчасць з'яўляецца невычэрпнай крыніцай натхнення і скарбніцай творчага матэрыялу для ансамбля. Ад Дняпра да Буга, ад Заходняй Дзвіны да Прыпяці па крупінах збіралі фалькларысты-харэографы ўсё, што створана народам. І калектыў вельмі ашчадна захоўвае і перадае лепшыя

ДА ўВАГІ НАШЫХ СУАЙЧЫННІКАў,

што жывуць у краінах
Лацінскай Амерыкі, але
па-ранейшаму помняць і
любяць непаўторнае ма-
стацтва сваёй Радзімы,
прапануем гастрольны
маршрут Дзяржаўнага
ансамбля танца Беларусі.

Мексіка — з 10 ліпеня па 10 жніўня
Венесуэла — з 10 па 17 жніўня
Калумбія — з 17 па 25 жніўня
Эквадор — з 25 па 31 жніўня
Пэру — з 31 жніўня па 9 верасня
Аргенціна — з 9 па 29 верасня
Куба — з 29 верасня па 9 кастрычніка

- ДЗІВОСНАЯ СІМФОНІЯ РЫТМАў І РУХАў!
- ЯСКРАВЫ НАЦЫЯНАЛЬНЫ КАЛАРЫТ І САМАБЫТНАСЦЬ!
- СВЯТА ФАРБАў І МУЗЫКІ!

рысы беларускага фальклору, убагаचाе іх у сваіх работах, застаючыся ў той жа час верным духу і характару сапраўднай народнай творчасці.

Новая праграма ансамбля — «Вянок беларускіх танцаў» вызначаецца арыгінальнасцю кампазіцый, арганічным спалучэннем ігравых, пантамімных прыёмаў з народнымі танцавальнымі элементамі. Гэта ярка праяўляецца ў харэаграфічным абразку «На Купалле», пастаўленым па матывах беларускага народнага абраду, які спраўляюць з нагоды завяршэння веснавых палых работ, а таксама ў жартоўнай мініяцюры «Паўлінка», створанай паводле вядомай камедыі народнага паэта Беларусі Янкі Купалы. Здаецца, нельга не залюбавацца характам і грацыёзнай павольнасцю дэзючат, якія выконваюць лірычны і празрысты «Лянок», услаўляючы спрадвечна беларускую працу лановодаў. І ўжо нікому не стрымаць усмешкі, калі на сцэну віхурай вылятаюць жартаўлівыя «Лявоны» або «Казыры».

— Акрамя нацыянальных, — удакладняе Арсень Ваніцін, — у рэпертуары ансамбля ёсць рускія, украінскія, малдаўскія, польскія, чэшскія, венгерскія, румынскія танцы...

— Ну і, вядома, мы падрыхтавалі нашым лацінаамерыканскім гледачам невялікі сюрпрыз, — загадвае смяецца вядучая салістка ансамбля, заслужаная артыстка рэспублікі Святлана Вуячыч. — З вялікім задавальненнем ажыццявілі пастаноўку мексіканскага танца. У час канцэртаў артысты ансамбля будуць чытаць вершы беларускіх паэтаў, выконваць народныя песні і музычныя творы савецкіх кампазітараў.

Далёкі шлях па краінах Лацінскай Амерыкі будзе працягвацца роўна тры месяцы. Ліпень і першую дэкаду жніўня танцоры гастралююць у Мексіцы, затым на тыдзень іх прымуць сонечная Венесуэла, Калумбія і Эквадор. Па дзесяць дзён нашы артысты правядуць у Пэру, Аргенціне і на востраве Свабоды — Кубе.

— З вялікай цікавасцю сустрэлі мы запрашэнне на гэты гастролі, — гаворыць другая прыма ансамбля Тамара Машэвіч. — Мы ведаем, што народы Лацінскай Амерыкі адданыя паклоннікі Тэрпсіхоры — музы танцаў, яны вялікія знаўцы гэтага мастацтва. Таму падрыхтоўка гастрольнай праграмы была адказнай, прадуманай. Ажыццёўлена пастаноўка шэрагу новых танцаў. Узноўлена шмат цікавых нумараў, з якімі мы выступалі ў ранейшых канцэртах. Цяпер, думаю, мы можам з поўным правам разлічваць на поспех у патрабавальных лацінаамерыканцаў.

Апошнія наказы і пажаданні на дарогу. Крунуўся з месца поезд, і ў вокнах вагонаў павольна праплываюць паўз нас восемдзесят маладых усмешак. Заўтра паветраны лайнер перанясе іх за акіян. А зараз — развітальны ўзмах рукі: «Шчаслівай дарогі!»

Алесь ГАЎРОН.

КУПАЛАВА СВЯТА ПА ЭЗІІ

Тут, у Вязынцы, усё нагадвае аб Купале: хата з яго калыскай, у якой будучы паэт упершыню пачуў песню маці, векавыя ліпы і вязы — сведкі яго дзіцячых забаў і юнацкіх мар. Людзі з розных канцоў краіны прыязджаюць сюды на сустрэчу з песняром, з яго музай. Але асабліва мнагалюдна бывае ў Купалаўскага мемарыяльным запаведніку, калі тут праходзіць рэспубліканскае свята паэзіі.

Бясконцы людскі паток накіраваўся ў шчодрую на ветласць і прыгажосць Вязынку раніцай 6 ліпеня — напярэдадні дня нараджэння народнага паэта.

Удзельніцаў у традыцыйным свяце паэзіі прыйшлі жыхары Мінска і Маладзечна, сяляне з многіх раёнаў вобласці, прыехалі беларускія паэты і прызвікі, госці — літаратары з Ленінграда, Узбекістана, Літвы і Латвіі.

— Зноў мы сабраліся на цудоўнай зямлі, дзе нарадзіліся першыя радкі Янкі Купалы, — сказаў, адкрываючы ўрачыстасці, паэт Максім Лужанін. — Шмат гора і смутку пазнала гэта зямля да Вялікага Кастрычніка, шмат было складзена тут песень аб горкай долі мужыка і невычарпальнай веры ў светлае заўтра. Кастрычнік падарыў паэтам гучны, свабодны голас, і яны склалі новыя цудоўныя песні. Адным з першых вестуноў новага быў незабыўны Янка Купала.

Аб вытоках і значэнні купалаўскага паэзіі, аб яе ўплыве на творчасць паэтаў старэйшага і маладога пакаленняў гаварыў Мікола Аўрамчык.

Для дружбы няма межаў. У нашай краіне адзінай сям'ёй жывуць усе народы-браты. Родніць іх бязмежная любоў да Радзімы, вернасць вялікім ідэалам. Гэтану свяшчэннаму пачуццю брацтва савецкіх людзей

прысвяціў нямаля натхнёных радкоў Я. Купала. Гэтымі ж думкамі былі прасякнуты выступленні гасцей з Ленінграда — паэтаў і перакладчыкаў М. Камісаравой і І. Міхайлава, латышкага паэта І. Стулмана, узбекскага — А. Мухтарова, беларускіх паэтаў А. Вярцінскага, Э. Агніцвёт, С. Шушкевіча, Р. Барадудзіна, М. Ароўкі, Я. Сіпакова, Я. Сямязона, А. Грачанікава, П. Макаля, Г. Кляўко, В. Іпатавай.

На розных мовах гаварылі выступаўшыя, але мове дружбы не патрэбен пераклад — гэта адчувалася і па радаснаму ззіянню ўважлівых вачэй, і па гарачых удзячных апладысmentaх.

Да мікрафона падыходзіць апаратчыца торфабрыкетнага завода «Бярэзінскае» Г. Арловіч. Яна расказвае аб тым, як жывуць і працуюць сёння землякі паэта.

— Новым зместам напоўнілася праца, з паднявольнай яна стала творчай і стваральнай, — гаворыць Г. Арловіч. — Надшоў час, аб якім марыў і за які змагаўся Я. Купала, — час народнага шчасця.

— Сённяшняе свята паэзіі зноў паказала нам, якая бязмежная і глыбокая любоў народа нашай краіны да Я. Купалы, — сказаў першы сакратар Маладзечанскага райкома партыі Я. Саламонаў. — Вершы яго — гэта яшчэ адзін мост непарушнай дружбы нашых рэспублік-сясцёр, усіх савецкіх людзей.

На эстрадзе паэтаў і літаратараў змяняюць самадзейныя артысты і майстры мастацтваў Беларусі. Да цямна не змаўкае над Вязынкай музыка, гучыць чароўная песня Купалы.

А. БЯРЭЙШЫК.

З АПОШНІХ ВЕРНІСАЖАў

Звыш 1 000 работ 377 аўтараў было прадстаўлена на IV Усесаюзнай выстаўцы акварэлі, разгорнутай у выставачных залах мінскага Палаца мастацтваў. Прадстаўніцай калекцыя акварэлістаў Беларусі. Народны мастак БССР В. Цвірко і мастак Г. Шутаў паказалі пейзажы Беларусі. Прыцягваюць увагу работы беларускіх мастакоў, выкананыя ў час творчых паездак па нашай краіне і за рубяжом. НА ЗДЫМКАХ: В. ЛУК'ЯНАў, «Зямля»; Н. ПАПЛАўСКАЯ, «Паланга».

Купалава свята паэзіі адкрыў Максім ЛУЖАНІН. Фота У. КРУКА.

ЛЮБІЯ СЭРЦУ МЯСЦІНЫ

КАЛІ ехаць па аўта-страдзе з Брэста ў Мінск, то на 15-ым кіламетры за Баранавічамі дарожны ўказальнік пакажа, што з'езд направа — да Крошына. Ужо з дарогі можна разглядзець гэтую знакамітую вёску. І як не завітаць сюды, калі яшчэ са школы памятаюцца словы:

Зайграй, зайграй, хлопча малы,
І ў скрыпачку, і ў цымбалы,
А я зайграю ў дуду,
Бо ў Крошыне жыць не буду.

Бо ў Крошыне пан сярдзіты,
Бацька кіямі забіты,
Маці тужыць, сястра плача:
«Дзе ж ты пойдзеш,
небарача?...»

Амаль паўтары сотні гадоў таму назад напісаны Паўлюком Багрымам гэтыя радкі. І нясуць яны на сабе адзнаку невыноснага прыгону, жорсткасці паноў, паражэння сялянскага бунту. Гэта адсюль, з Крошына,

Вось-вось, здаецца, зляцяць яны з каванага круга люстры-жырандолі і праз расчыненыя дзверы вымкнуць у блакіт летняга неба. Усё-такі спакуса неймаверная — дакрануцца да багрымаўскага жаўранка. І Грына адвінчвае адно такое металічнае птушанятка. У памяшканні ўжо сабралася некалькі чалавек. Нехта расказвае, як рабіў гэтых жаўрукоў Паўлюк Восіпавіч. Ён каваў іх і складваў на акно кузні. І калі акно было адчынена, крошынікі дзеці падхоплівалі птушанят. Стары каваль, не далічыўшы жаўрукоў, вымушаны быў майстраваць ізноў...

Цяпер на ўсю шырыню жалезнага круга можна прачытаць багрымаўскую насечку, зробленую па-польску: «Павел Багрым выкаваў у Крошыне над Шчарай у годзе 1881».

Праз 10 год пасля гэтага не стала Багрыма. Вучні ка-

ЖАЎРАНКІ НАД КРОШЫНАМ

у далёкім 1828 годзе адыходзіў сялянскі паэт у салдатчыну. Паліцыя канфіскавала некалькі шывткаў яго вершаў. Заставалася толькі наракаць на сваю долю:

Будзь здарова, маці міла!
Каб ты мяне не радзіла,
Каб ты мяне не карміла,
Шчасліўшая ты бы была!

Каб я каршуном радзіўся,
Я бы без паноў абыўся:
У паншчыну не пагналі б,
У рэкруты не забралі б...

І як гэта цяжка нават вымаўляць сёння такія гаротныя словы адчаю! Навокал — квітнеюць палі, на прыдарожным адхоне — шаўкова-вая мурава, кветкі-краскі. У сваёй першароднасці — зялёны, блакіт, вятрыска...

І вось вабная шаша падводзіць да першых пабудов Крошына, да берагу рэчкі Шчары. На адным з дрэваў парку — буслянка. Ад былога маёнтка — мо толькі курган над старой грабніцай. У 15-ці пяхорах там захоўваліся да першай імперыялістычнай вайны астанкі ўлада-роў гэтай зямлі.

Але не «залезанне» іх (крошынікі выраз) цікавіла мяне, а сустрэча з Паўлюком Багрымам, яго землякамі, са справай яго залатых рук. Вельмі ўжо хацелася паглядзець металічную люстру, выкаваную Багрымам у падарунак крошыніцам. Толькі былі касцёл — зачынены. Ubачыўшы свежага чалавека, ідзе насустрач крошынец. Ён аказаўся Зігфрыд Лукашэвіч, які няк не глядаў на свае 75 гадоў. Першым зачаў гаворку, прапанаваў свае паслугі.

Мы з дзедкам з'ездзілі па калгасніцу Грыну Еўсявіцкую, у якой ключы ад касцёла. Адчыняем дзверы. Во яна — люстра! Звісае са столі так, што да яе можна дакрануцца рукамі. Але не дазваляю сабе такой вольнасці. Гляджу на выкаваныя бутончыкі кветак, на жаўрукоў. Частка птушанят — з адтапыранымі крыльцамі.

валя зрабілі крыж на яго магілу, які, на жаль, не захаваўся. У час першай імперыялістычнай вайны на Шчары стаяў фронт. Крошыніцы перад бежанствам закапалі люстру на могілках. Знайшлі, калі вярнуліся, і ўладкавалі на ранейшае месца.

А не так даўно здарылася ў Крошыне такая падзея. З Мінска прыехалі сюды навукоўцы і прапанавалі крошыніцам прадаць люстру ў сталічны музей. Але сяляне сказалі, што Багрым ім пакінуў на памяць гэты цуд у метале і хай ён назаўсёды будзе ў Крошыне. А хто захоча паглядзець на славу рук багрымавых, хай едзе ў іх родную вёску.

На тым і вырашылі, што люстра будзе вісець на сваім месцы, а ў хуткім часе ў будынку былога касцёла адчыняць крошынінскі музей.

Паўлюк Багрым, як расказалі мне, быў дзядзькам уважным, самавітым. У 1958 годзе, здаецца, знайшлі брытву, зробленую крошынінскім кавалём у падарунак свайму аднавяскоўцу. А іх, такіх пазначаных аўтарам брытваў, Паўлюк Восіпавіч рабіў нямала. Ідучы па вёсцы, мог па некалькі разоў «дзень добры» даць аднаму і таму чалавеку. Добрую памяць пакінуў незвычайны каваль, што аж па сённяшні дзень перадаюцца з пакалення ў пакаленне пра яго ўспаміны.

А кавалі і да гэтага часу не пераваліліся ў Крошыне. Даводзілася гутарыць з мужам Грыны Еўсявіцкай — Раманам, калгасным кавалём. Не то жартам, не то ўсур'ез ён, гаворачы аб адмысловай рабоце Багрыма, прамовіў, што пастараўся б зрабіць падобную металічную люстру, толькі яму ўсё вось часу бракуе. А жаўрукі над Крошынам, як быццам на танюткіх праменчыках сонца, віселі ў трапяткім небе, славілі гэты край, стваральную працу вольных людзей на вольнай зямлі.

Сяргей ПАНІЗНІК.

БЕЛАРУСКІЯ АРХІДЭІ

Беларусь нездарма называюць сінявойнай — амаль 11 тысяч азёр на яе тэрыторыі, і на берагах многіх з іх сустракаюцца унікальныя расліны. Беларускія архідэі расцілі на беразе Асейскага возера ў Віцебскай вобласці. На Албенеўскім возеры, напрыклад, таксама растуць архідэі, але не белыя, а ружовыя. Аднак галоўная яго прыкмета — сама вада.

Удзень яна здаецца аранжавай, як апельсін, а ўвечары — чорнай. Адкуль у рэспубліцы з'явіліся паўднёвыя кветкі? Чым выкліканы колеравы эфект азёрнай вады? На гэтыя пытанні шукаюць адказы вучоныя, а пакуль дзівы беларускай прыроды ўзяты пад ахову дзяржавы.

Л. ЛАМСАДЗЕ.

Шэфскія канцэрты выхаванцаў мінскага Палаца піянераў і школьнікаў даўно палюбіліся сельскім і гарадскім жытарам рэспублікі. Радасна і цёпла прымаюць юных артыстаў у калгасах і воінскіх часцях, на прадпрыемствах і ў школах.

НА ЗДЫМКАХ: фрагмент вакальна-харэаграфічнай кампазіцыі «Вечны агонь» у выкананні народнага піянерскага ансамбля песні і танца; лялечны тэатр «Васілёк». Пяцікласніца Света ЛЕПІХАВА (злева) і шасцікласніца Аксана ІВАНОВА рыхтуюць лялек да рэпетыцыі.

Фота І. ЗМІТРОВІЧА.

НАВІНЫ ФІЛАТЭЛІ

ДОЧКІ АЙЧЫНЫ

У нашай краіне выпушчана шмат паштовых мініячур, прысвечаных савецкім жанчынам, іх самаадданай працы ў гады першых пяцігодак, удзелу ў Вялікай Айчыннай вайне, у пасляваенным будаўніцтве, барацьбе за мір. Ужо ў 1929 годзе ў СССР з'явілася паштовая марка пад назвай «Работніца». Яна разышлася па краінах свету ў мільёнах экзemplараў, расказаўшы людзям аб новым становішчы жанчыны ў Савецкім Саюзе.

У 1933 годзе з'явілася цікавая этнаграфічная серыя марак, якая расказвала аб народнасцях, што насяляюць нашу краіну. Упершыню на гэтых марках былі паказаны жанчыны сярэднеазіяцкіх рэспублік, Закаўказзя і Крайняй Поўначы, жанчыны без паранджы, якія займаюцца вольнай працай.

Трыцятныя гады тым і характэрныя, што ў гэты час пачаўся масавы рух жанчын за авалоданне мужчынскімі прафесіямі. Камсамолка-парашутыстка, жанчына-камбайнер, жанчына-лётчык, жанчына ў спорце — такія сюжэты паштовых марак таго часу. У тыя гады савецкая пошта прысвяціла серыю марак тром выдатным лётчыцам нашай краіны — П. Асіпенка, М. Расковай і В. Грызадубавай. На самалёце «Радзіма» яны зрабілі беспасадачны пералёт Масква—Далёкі Усход.

У гады вайны многія жанчыны ўдзельнічалі ў бітве з ворагам на фронце, у партызанскіх атрадах, у падполлі. У 1944 годзе былі выпушчаны маркі з партрэтамі маладагвардзейцаў Улі Громавай, Любы Шаўцовай. Маскоўская камсамолка Зоя Касмадзіянская, адважныя кулямётчыцы Н. Каўшова і М. Паліванава, мужняя патрыётка-беларуска В. Харужая, літоўская партызанка Марытэ Мельніквічэ, падпольшчыца А. Марозава і многія іншыя назаўсёды ўшанаваныя на паштовых марках.

Шмат марак, прысвечаных жанчынам, выдана нашай паштовай службай у пасляваенныя гады. Жанчына-ўрач, жанчына-вучоны, маці — гэта тэмы многіх мініячур 50-х гадоў.

Год 1963 стаў годам новага трыумфу савецкіх жанчын. У космас узнялася першая ў свеце жанчына. Савецкай «Чайцы» прысвечаны дзесяткі марак многіх краін свету.

1975 год, паводле рашэння ААН, аб'яўлены Міжнародным годам жанчыны. Ён прынясе філатэлі новыя паштовыя сувеніры. Многія краіны свету ўключылі ў планы сваіх паштовых эмсіій выпуск марак, прысвечаных гэтай буйной падзеі. Афійцына аб'явілі аб выпуску такіх паштовых знакаў СССР, Польшча, ГДР, Францыя і іншыя краіны.

Міністэрствам сувязі СССР выпушчаны маляўнічыя маркіраваны канверт, прысвечаны Міжнароднаму году жанчыны ў СССР, рыхтуецца да выпуску паштовая марка. На мініячур будзе паказаны зямны шар, кветка і эмблема Міжнароднага года жанчыны. Тут жа будзе дадзены дэвіз года «Раўнапраўе — развіццё — мір».

Яшчэ адна цікавая падзея чакае філатэлістаў сёлета. У лістападзе ў Маскве адбудзецца першая жаночая філатэлістычная выстаўка, прысвечаная Міжнароднаму году жанчыны ў СССР.

Л. КОЛАСАУ.

БЮЛЕТЭНЬ КУРСАЎ ЗАМЕЖНЫХ ВАЛЮТ

ЛІПЕНЬ 1975 г.

Назва валюты Курс у рублях

Аўстралійскія долары за 1	0,98
Аўстрыйскія шылінгі за 100	4,17
Англійскія фунты стэрлінгаў за 1	1,57
Аргенцінскія песа за 100	2,31
Бельгійскія франкі за 100	1,99
Нямецкія маркі Федэратыўнай Рэспублікі Германіі за 100	29,64
Галандскія гульдэны за 100	28,54
Індыйскія рупіі за 100	8,40
Інданезійскія рупіі за 1000	1,80
Іспанскія песеты за 100	1,24
Італьянскія ліры за 1000	1,12
Канадскія долары за 100	67,57
Мексіканскія песа за 100	5,54
Нарвежскія кроны за 100	14,08
Пакістанскія рупіі за 100	7,54
Партугальскія эскуда за 100	2,98
Долары ЗША за 100	69,25
Турэцкія ліры за 100	4,95
Уругвайскія песа за 1000	0,28
Фінляндскія маркі за 100	19,63
Французскія франкі за 100	17,31
Шведскія кроны за 100	17,67
Швейцарскія франкі за 100	27,90
Японскія іены за 1000	2,35

ГУМАР

У школу прыйшоў вучань, які заікаўся.

— Ты наведаў спецыяльную школу для дзяцей з дэфектамі мовы? — спытала настаўніца.

— Не, — адказаў хлопчык, — гэта ў мяне зрабілася само.

Малады чалавек прывёз сваёй цётцы ў падарунак барометр.

— Вялікае дзякуй за падарунак, — сказала цётка, — толькі дарэмна ты так легкадумна раскідваешся грашымі. Навошта нам барометр? Гасподзь ужо паклапаціцца, каб у твайго дзядзькі быў рэўматызм.

Рака Бярэзіна ля Барысава. Фота І. ПАУЛАВА.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК-ГСП, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 44.

ТЭЛЕФОНЫ: 33-07-82, 33-02-80, 33-03-15, 33-01-97, 33-15-15.

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі Зак. 1118.